

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ & ΕΥΘΥΝΗ

3. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, Διαφορετικότητα Τίτλος:

«Νηπίων Παιδεία: το πρώτο βήμα στη δημοκρατία

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΖΟΥΜΠΟΥΛΗ Μ. ΜΥΡΣΙΝΗ

ΦΙΛΙΑΝΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φιλοσοφία – Σκοπιμότητα προγράμματος

- Ζούμε στην εποχή όπου η εκπαίδευση θεωρείται εν δυνάμει «πόρος προστιθέμενης αξίας» (Cheong, 2002) για την ατομική ανάπτυξη κάθε πολίτη και απαραίτητο στοιχείο για την επιβίωση του σε έναν κόσμο που αλλάζει με εκρηκτικούς ρυθμούς (Πετροπούλου, 2011).
- Στη σημερινή Κοινωνία της Μάθησης είναι σημαντική όχι μόνο η διδασκαλία χρήσιμων και απαραίτητων γνώσεων σε κάθε γνωστικό αντικείμενο, αλλά κυρίως η ανάπτυξη και η καλλιέργεια ισχυρών γνωστικών, μεταγνωστικών, κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων (21st Century Skills), που θα επιτρέψουν σε κάθε εκπαιδευόμενο να γίνει ένας ανεξάρτητα σκεπτόμενος και ενεργός πολίτης του 21ου αιώνα (Beetham & Sharpe, 2007· Binkley et al., 2012). Οι δεξιότητες αυτές πρέπει να ενισχύονται δια βίου, προκειμένου οι πολίτες να μπορούν να ανταπεξέλθουν στην πολυπλοκότητα και την αβεβαιότητα του σύγχρονου κόσμου.

- Οι δεξιότητες του 21ου αιώνα για να πραγματοποιηθούν απαιτούν σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης που θα εδράζονται σε καινοτόμες παιδαγωγικές προσεγγίσεις (π.χ. συνεργατική, διερευνητική μάθηση, επίλυση προβλημάτων) και θα προωθούν:
- α). τη συνοικοδόμηση της γνώσης των εκπαιδευομένων μέσω της γόνιμης συνεργασίας και επικοινωνίας,
- β). την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία ,
- γ). την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης,
- δ). την καλλιέργεια της μετάγνωσης,
- ε). τη διαθεματική, τη διεπιστημονική και τη βιωματική προσέγγιση της γνώσης,
- στ) την αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών ως εργαλείο εμπλουτισμού της μαθησιακής διαδικασίας.

- Οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναπτύσσονται σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης, ενθαρρύνοντας την ενεργό εμπλοκή των παιδιών και εστιάζουν στην καλλιέργεια και ανάπτυξη γνωστικών και μεταγνωστικών ικανοτήτων, αξιοποιώντας τις αρχές της παιδαγωγικής ψυχολογίας.
- Αξιοποιούνται οι πρότερες γνώσεις των παιδιών επιδιώκοντας τη διασύνδεση και ενσωμάτωση της νέας γνώσης με τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους, μέσω πολλαπλών προσεγγίσεων ανάλογα με τις ανάγκες, τις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντά τους, υιοθετώντας στρατηγικές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και της βιωματικής μάθησης.
- Επιπλέον, αξιοποιούνται εναλλακτικές πρακτικές, ποικίλα διδακτικά εργαλεία και μεθοδολογικές προσεγγίσεις (ομαδοσυνεργατική, διερευνητική μάθηση, επίλυση προβλημάτων), που ενισχύουν τον κριτικό στοχασμό και τη δημιουργική έκφραση στο σχολικό περιβάλλον.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων:

- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΜΗΜΑ: Πρωινό /υποχρεωτικό
- ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
- Θεματική 3. Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ- Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη
Υποθεματική 3. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, Διαφορετικότητα
 - Τίτλος «Νηπίων Παιδεία: το πρώτο βήμα στη δημοκρατία»
- Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου Δεξιότητες Μάθησης: Κριτική σκέψη (Critical thinking) - Επικοινωνία (Communication) - Συνεργασία (Collaboration) - Δημιουργικότητα (Creativity)
- Δεξιότητες Ζωής: Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής (Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Πολιτειότητα, Προσαρμοστικότητα, Ανθεκτικότητα, Υπευθυνότητα)
- Δεξιότητες διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης (Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Διαμεσολάβηση, Επίλυση συγκρούσεων, Πολιτειότητα)
- Σύνδεση με τη Βασική Θεματική Υποθεματική: «3. Αλληλοσεβασμός και σεβασμός στη διαφορετικότητα, συνεργασία /συνεργατικότητα», αντιμετώπιση διακρίσεων κοινωνική ευαισθησία, δημοκρατική παιδεία

1^ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: Ας γνωριστούμε παίζοντας

ΠΡΟΣΔΟΚΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ: Ενίσχυση της ομαδικής συνοχής και της αυτοεκτίμησης προώθηση της συνεργασίας και της δημιουργικής συνύπαρξης

- Παιχνίδια ενεργοποίησης- δέσιμο της ομάδας -Με τη συνοδεία κατάλληλης μουσικής τα παιδιά περπατούν στο χώρο, σφίγγουν το δεξί χέρι κάποιου άλλου παιδιού που συναντούν λέγοντας το όνομά τους και έπειτα κρατώντας το δεξί χέρι σφιγμένο, σφίγγουν με το αριστερό χέρι κάποιου άλλου και συστήνονται. - Περπατούν στο χώρο ελεύθερα με διάφορους τρόπους με τις οδηγίες του/της νηπιαγωγού (ενδεικτικά: σαν να φοράνε τακούνια, σιγοτραγουδώντας, σαν να είναι γέροι, σαν να τα τραβάει κάποιος, σαν να κουβαλάνε βαριές τσάντες, με τον δικό τους τρόπο) - Στέκονται όρθια κοντά το ένα παιδί στο άλλο. Δίνουν τα χέρια τους χωρίς συγκεκριμένη διάταξη και στη συνέχεια προσπαθούν να ξεμπερδευτούν για να φτιάξουν ένα κύκλο
- Ένα μπουκέτο με λουλούδια τα παιδιά φτιάχνουν ένα λουλούδι με τη φωτογραφία και το όνομα τους στο κέντρο. Σχεδιάζουν τα φύλλα του λουλουδιού και ζωγραφίζουν μέσα σε αυτό το αγαπημένο τους παιχνίδι. Δημιουργείται ένα μπουκέτο από λουλούδια στο οποίο βάζουμε μια κορδέλα και διακοσμούν την τάξη.

2^ο Εργαστήριο

Όλοι έχουμε θέση σε αυτήν την τάξη του Νηπιαγωγείου

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
- ανάπτυξη σεβασμού για τους άλλους
- επίλυση προβλημάτων συνεργατικά και δημιουργικά.
- ανάπτυξη κριτικής σκέψης.
- αναγνώριση προκαταλήψεων και
- αδικιών και τρόπων αντίδρασης
- καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και
- κατανόηση της διαφορετικότητας ευαισθητοποίηση σε θέματα που άπτονται των ανθρωπίνων σχέσεων μεστόχο τη διαμόρφωση ανθρωπιστικής συνείδησης
- έκφραση των συναισθημάτων τους τρόπο άμεσο, κατανοητό

• Ενδεικτικές δραστηριότητες: Ο/η «επισκέπτης»

Η νηπιαγωγός παρουσιάζει στην τάξη μια κούκλα, ως μια ξεχωριστή φίλη που μας επισκέπτεται γιατί χρειάζεται τη βοήθεια των παιδιών. Αφηγείται η νέα μας φίλη η Δώρα μέσω της νηπιαγωγού την ιστορία της και ζητάει από τα παιδιά να της προτείνουν λύσεις. (Η οικογένειά της μετακόμισε πρόσφατα στην πόλη και δεν έχει κανένα φίλο. Τα παιδιά στη γειτονιά την κοροϊδεύουν γιατί μιλάει ψευδώς και τον αδερφό της γιατί δεν μπορεί να περπατήσει και κινείται με αναπηρικό καροτσάκι). - συζητάμε για τα συναισθήματα της νέας μας φίλης και το πώς αισθάνεται, τι θα κάναμε εμείς αν είμαστε στη θέση της, αν τα ίδια έχουν αισθανθεί μόνα και διαφορετικά, τους ζητούμε να προτείνουν λύσεις

- Παρουσίαση ιστορίας κοινωνικής ιστορίας([Διαχείριση Συναισθημάτων ΤΙ ΚΑΝΩ ΓΙΑ ΝΑ ΝΙΩΣΩ ΚΑΛΑ.pdf \(iep.edu.gr\)](#)) για τη διαχείριση των συναισθημάτων παιχνίδι ρόλων. Δραματοποιούν τις προτάσεις τους δημιουργία πίνακα διπλής εισόδου Η νηπιαγωγός αφηγείται καθημερινές καταστάσεις και τα παιδιά επιλέγουν τρόπους επίλυσης

Παρασκευή							+
Μυρτώ				+			
Βασίλης		+					
Δέσποινα					+		
Αθηνά			+				
Παντελής		+					
Γιώργος		+					
Γιάννης						+	
Μιχάλης					+		
Γιώργος							+
Κλεάνθης				+			
Ειρήνη		+					
Στρατής		+					
Φώτης	+						
Ιωάννης		+					
	1	6	1	2	2	1	2

3^ο Εργαστήριο

Εγώ και εσύ μαζί

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- ερμηνεύουν και αναδεικνύουν τα οφέλη της διαφορετικότητας
- αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας και αλληλεγγύης.
- συνδέουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν λιγότερο προνομιούχα άτομα με επίκαιρα προβλήματα της κοινωνίας, όπως η έλλειψη στέγης και η αδυναμία πρόσβασης σε δημόσιους χώρους.
- αναγνωρίζουν τον αποκλεισμό και τις διακρίσεις.
- εξοικειώνονται με διαφορετικά φυσικά και φυλετικά χαρακτηριστικά
- διαχειρίζονται συγκρουσιακές καταστάσεις

Δραστηριότητες

- Ανάγνωση και επεξεργασία παραμυθιού
 - Αφήγηση του παραμυθιού «Σοφία, η αγελαδίτσα τραγουδίστρια» , Pennart , 2000 <https://online.anyflip.com/iyuxw/hjeq/mobile/>
- (θίγονται θέματα όπως: το ζήτημα της ταυτότητας και του αυτοπροσδιορισμού, της ένταξης σε ομάδες, το ζήτημα της αποδοχής, της απόρριψης, της διαφορετικότητας)
 - «Συνεχίζω το παραμύθι»:
 - Τα παιδιά ακούνε την ιστορία μέχρι ενός σημείου. Καλούνται στις ομάδες τους να δώσουν τη δική τους συνέχεια.
 - «Θερμόμετρο συναισθημάτων»: Τα παιδιά καταγράφουν ή αναπαριστούν με παγωμένες εικόνες τα πιθανά συναισθήματα που βιώνει η Σοφία μέσα από την ιστορία.

Μιλάμε για τα συναισθήματα

Προβλήματα Συμπεριφοράς

Θ0	Εξυπακούω	Θ0	Απολογίζομαι
1	Παραδέχομαι	1	Απολογίζομαι
2	Γνωρίζω	2	Απολογίζομαι
3	Παραδέχομαι	3	Απολογίζομαι
4	Χαίρομαι	4	Απολογίζομαι

ΣΤΑΣΟΥ	
ΣΚΕΨΟΥ	
ΠΡΑΞΕ	

Όταν κάποιος με πληγώνει ή με ενοχλεί, εγώ θα....

- 1... τον κοιτάζω στα μάτια
- 2... σηκώνω το χέρι μου εννοώντας ΣΤΟΠ !
- 3... πω "Στοπ, αυτό που κάνεις δεν μου αρέσει !"
- 4. Αν δεν τα καταφέρεις ζήτη βοήθεια από έναν ενήλικα

- «Συμφωνώ, διαφωνώ»

- Δημιουργία καταστάσεων επιχειρηματολογίας με βάση το παραμύθι για τη θέση που πήραν.

- Εσύ και εγώ μαζί

- δημιουργούν ένα πύργο με τουβλάκια όσα είναι και τα παιδιά της τάξης. Σεκάθε τουβλάκι κολλούν χαρτάκια με τοαρχικό γράμμα κάθε συμμαθητή τους.

Καλούνται να αφαιρέσουν ένα τουβλάκι από τον πύργο χωρίς να πέσει ο πύργος.

4^ο Εργαστήριο ο Εαυτός μου

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
 - εντοπίζουν μεταξύ τους ομοιότητες και διαφορές
 - ανάπτυξη ενσυναίσθησης σε ζητήματα διαφορετικότητας και ποικιλομορφίας.
 - αναγνώριση στερεοτύπων και προκαταλήψεων
 - αλληλεπίδραση με παιδιά από διαφορετικά κοινωνικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα

Δραστηριότητες

- **Ομαδικό παιχνίδι «Ο κατάσκοπος»**

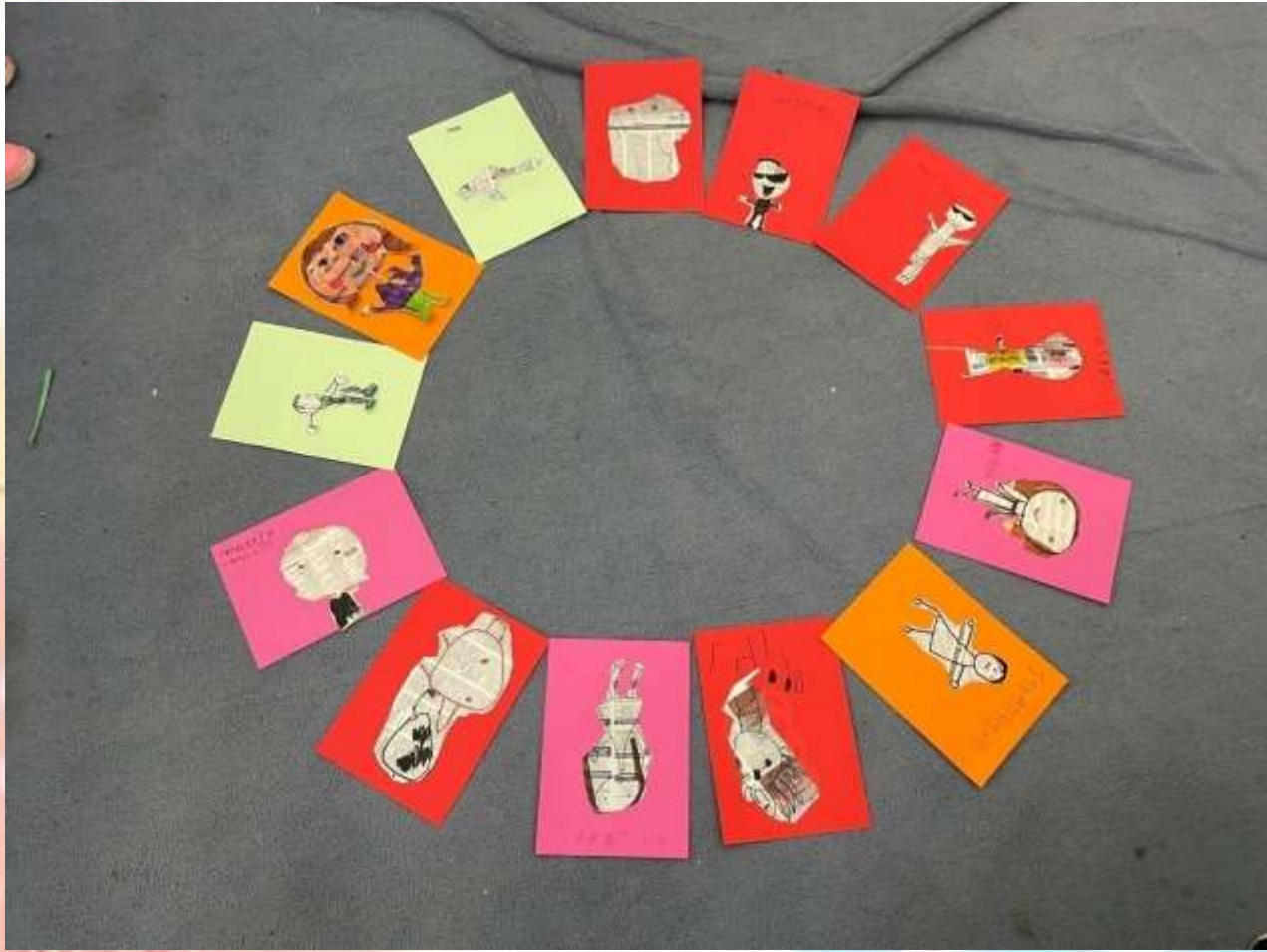
-

-Δίνεται η οδηγία στα παιδιά: «Περπατάς σαν κατάσκοπος με την εφημερίδα, κρύβοντας το πρόσωπό σου, με στόχο να μην κοιτάς κανέναν/καμία και να μη σε βλέπει και κανείς/καμία». Με συνοδεία μουσικής τα παιδιά κινούνται στην τάξη.

Στο σταμάτημα του ήχου, τα παιδιά σταματούν να κινούνται και καλούνται «κατασκοπικά» να παρατηρούν το/τη διπλανό/ή τους και εντοπίζουν ομοιότητες ως προς τα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά.- Συζήτηση με βάση τις παρατηρήσεις τους

- Ο «εαυτός μου» κατασκευή Ο «εαυτός μου» με τις εφημερίδες,
- Οι φιγούρες, τοποθετούνται σε κύκλο σε εμφανές σημείο της τάξης «χέρι-χέρι»,
 - Ζωγραφίζουν σε ένα χαρτόνι εικόνες που να αντιπροσωπεύουν αγαπημένα τους πράγματα, στις οποίες δεν αναφέρουν το όνομά τους ή άλλα στοιχεία για τον εαυτό τους. Προσπαθούν να βρουν όσο το δυνατόν περισσότερες ομοιότητες με τους συμμαθητές τους
 - Δημιουργία κολλάζ με τις εικαστικές αποτυπώσεις των παιδιών

5^ο Εργαστήριο

..και οι άλλοι

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα** αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας και αλληλεγγύης.
 - συνδέουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν λιγότερο προνομιούχα άτομα με επίκαιρα προβλήματα της κοινωνίας, όπως η έλλειψη στέγης και η αδυναμία πρόσβασης σε δημόσιους χώρους.
 - αναγνωρίζουν τον αποκλεισμό και τις διακρίσεις.
 - εξοικειώνονται με διαφορετικά φυσικά και χαρακτηριστικά
 - διαχειρίζονται συγκρουσιακές καταστάσεις

Δραστηριότητες

- Προβολή video: [«Η Εχθρόπιτα» - Παιδικό Παραμύθι - Ελληνική ... – VideoLink](#)
- Συζήτηση, προφορική επεξεργασία
 - Σε ζευγάρια καταγράφουν με όποιο τρόπο μπορούν (εικονικά, συμβολικά), τις προτάσεις τους για να επιλύσουν τις όποιες διαφορές τους με άλλα παιδιά. Τις παρουσιάζουν στην ολομέλεια.
 - Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με τους τρόπους επίλυσης των διαφορών/συγκρούσεων με βάση τις προτάσεις που διατύπωσαν. Εκτυπώνεται και αναρτάται σε εμφανές σημείο της τάξης για να τον συμβουλεύονται. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς εμπλουτίζεται και επικαιροποιείται η ανάρτηση.

- - Θεατρικό παιχνίδι. Σε τυχαία ζευγάρια επιλέγουν μια κάρτα με μία κατάσταση διένεξης. Συμβουλεύονται τον εννοιολογικό χάρτη με τις προτάσεις επίλυσης και συναποφασίζουν την πρόταση και θα παρουσιάσουν

-Δημιουργία αφίσας με τίτλο:... « οι άλλοιείναι φίλοι μου»

«Η πίτα της φιλίας»

Σε μικρές ομάδες αποφασίζουν τα συστατικά που θα περιέχει η συνταγή της πίτας της φιλίας.

6^ο Εργαστήριο: **« Η ταυτότητά μου »**

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**
- αντιλαμβάνονται τον χαρακτήρα της ταυτότητας
- εξοικείωση με διαφορετικά φυσικά και φυλετικά χαρακτηριστικά

- Αφήγηση του παραμυθιού «Έλμερ, ο παρδαλός ελέφαντας»
<https://www.youtube.com/watch?v=qSqQzKcr4VM&t=297s>
- -συζήτηση , προβληματισμός
- εικαστική δράση σε ζευγάρια(ζωγραφίζουν από ένα κομμάτι του παζλ-ελέφαντα και τα ενώνουν σε ένα χαρτόνι που υπάρχει προσχεδιασμένο το περίγραμμα του παρδαλού ελέφαντα)
- «Όλοι είμαστε διαφορετικοί»
-Μοιράζονται φωτογραφίες ανθρώπων από: α) διαφορετικές ηλιακές ομάδες, β) διαφορετικές εθνικές-φυλετικές ομάδες, γ) διαφορετική ενδυμασία, δ) διαφορετική εξωτερική εμφάνιση (μαλλιά, χρώμα μαλλιών, δέρματος).
Ομαδοποιούν τις φωτογραφίες με βάση το φύλο ή την ηλικία και συζητούν για τις ομοιότητες και τις διαφορές τους.

- «Ταυτότητες»
 - Σε ζευγάρια αναζητούν στο διαδίκτυο με την επίβλεψη της/του νηπιαγωγού σε επιλεγμένους ισότοπους πληροφορίες για τα στοιχεία που αναγράφονται στην ταυτότητα
 - δημιουργούν τις δικές τους ταυτότητες σε καρτελάκια που πλαστικοποιούνται
 - ομαδικό παιχνίδι «Πες μου κάτι για σένα...»
Κάθονται σε κύκλο και ο βοηθός της ημέρας αρχίζει το παιχνίδι με τη φράση «θέλω να μάθω για σένα: ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι απευθυνόμενος/η στο παιδί που κάθεται δεξιά του.
- Παίρνουν το λόγο όλα τα παιδιά και το παιχνίδι συνεχίζεται με παρόμοιες ερωτήσεις (αγαπημένο φαγητό, φίλος/η, χρώμα κ.ά)

7^ο Εργαστήριο: Όλοι διαφορετικοί – όλοι ίσοι

- Προσδοκώμενα μαθησιακά **ἀποτελέσματα**
- αντιλαμβάνονται τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ατόμων.
- αναζητήσουν τρόπους καλλιέργειας της ενσυναίσθησης.
- συνειδητοποιούν ότι αυτό που συμβαίνει σε κάποιους άλλους μπορεί να συμβεί και στα ίδια
- αντιλαμβάνονται τις έννοιες της διαφορετικότητας και της ανεκτικότητας
- διαχειρίζονται συγκρουσιακές καταστάσεις

Δραστηριότητες

- Κουκλοθέατρο «Το Ζαμπντερφίλιο»(Zabderfilio).
- [councileurope.compasito_gr213-216.pdf \(demopaideia.gr\)](http://councileurope.compasito_gr213-216.pdf)

Ένα διαφορετικό ζώο που ψάχνει για φίλους, αλλά κανένα άλλο ζώο δεν το κάνει παρέα γιατί είναι απλά παράξενο.

-Συζήτηση και επεξεργασία

-Τι θα συνέβαινε αν ένα ...Ζαμπντερφίλιο ζητούσε να γίνει φίλος μας

Καταγραφή των ιδεών των παιδιών

-Δημιουργία αφίσας με τους κανόνες συμπεριφοράς στην τάξη

-Τα παιδιά παίζουν κουκλοθέατρο

Παρουσιάζουν την ιστορία του Ζαμπντερφίλιο

- Η οικογένειά μου
 - Παρουσιάζουν την οικογένειά τους. Σε συνεργασία με την οικογένεια, επιλέγονται από κάθε παιδί ενδεικτικές φωτογραφίες της οικογενείας τους για τις ανάγκες της παρουσίασης.
 - Δημιουργούν το γενεολογικό δέντρο της οικογένειάς τους
 - Αποτυπώνουν εικαστικά την οικογένειά τους
 - Παρουσιάζονται πίνακες ζωγραφικής με θέμα την οικογένεια. Συζητούν για τις ομοιότητες και διαφορές με τη δική του οικογένεια .

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΜΙΑ ΑΓΚΑΛΙΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

τα φύλλα εργασίας και αξιολόγησης μπήκαν στο portfolio των μαθητών

